

Päivitetty 25.2.2021

Opiskeluterveyden- huollon toimintaohjeet

Siun Sote
Opiskeluhoolto

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	2
1. Opiskeluterveydenhuolto	4
2. Terveystarkastukset	5
2.1 Terveystarkastus ensimmäisen vuoden opiskelijalle.....	5
2.2 Lääkärintarkastus.....	8
2.3 Asevelvollisten terveystarkastukset	9
2.4 Maahanmuuttajien terveystarkastukset	9
3. Terveysneuvonta.....	10
3.1 Rokotukset.....	10
3.2 Matkailijoiden terveysneuvonta.....	10
4. Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden järjestäminen.....	11
4.1 Mielenterveys- ja päihdeongelmien varhainen toteaminen, hoito ja jatkohoitoon ohjaus	11
4.2 Seksuaaliterveyttä edistävät palvelut.....	13
4.2.1 Sukupuolitaudit	14
4.2.2 Raskauden ehkäisy	15
4.2.3 Raskauden huomioiminen opiskeluterveydenhuollossa.....	15
4.3 Suun terveydenhuolto	16
4.4. Muut perusterveydenhuollon terveys- ja sairaanhoitopalvelut	17
5. Opiskeluhoito.....	17
5.1 Yhteisöllinen opiskeluhoito	17
5.2 Yksilökohtainen opiskeluhoito	18
5.3 Erytisen tuen tarpeen mukainen terveystarkastus	18
5.4 Opintojen viivästyminen ja poissaolot	19
6. Kansainväliset opiskelijat.....	20
6.1 Vaihtoon lähtevien ohjaus.....	20
6.2 Vaihtoon tulevien ohjaus.....	20
7. Digitaaliset palvelut.....	21
8. SORA-säädös ja huumausainetestaus.....	21
9. Opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus	22
10. Kirjaaminen ja tilastointi.....	22
Hyperlinkit.....	24

Lait, suositukset ja oppaat:.....	24
Työohjeet.....	24
Nettisivustot	25
Lomakkeet	25
Tulostettavat ohjeet opiskelijoille:	26

Tekijät

Juvonen Maiju
Lappalainen Raija
Leppänen Merja
Mustonen Helena
Pesonen Raija-Liisa
Räsänen Katri
Tuunanen Päivi

Hyväksyjä

Sanni Penttilä

1. Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollosta säädetään terveydenhuoltolaissa ([1326/2010](#)) ja sen valtakunnallisesti yhtenäinen laatu- ja palvelutaso varmistetaan asetuksella ([338/2011](#)). Asetuksen tavoitteena on taata riittävät yhtenäiset ja alueelliset tasa-arvoiset palvelut, vahvistaa terveyden edistämistä sekä tehostaa varhaista tukea ja syrjäytymisen ehkäisyä.

Opiskeluterveydenhuoltoon on oikeutettu opiskelija, joka opiskelee oppilaitoksessa opintotukilain (65/1994) mukaiseen opintotukeen oikeuttavassa koulutuksessa. Opiskelijan ei kuitenkaan tarvitse hakea tai saada opintotukea ollakseen oikeutettu opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Opiskelija on oikeutettu opintotukeen, silloin kun opiskelu on päätoimista ja kestää vähintään 2kk. Opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestetään lukioiden sekä ammatillista koulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille riippumatta heidän kotipaikastaan.

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät:

- opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen
- terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, joihin sisältyvät mielenterveyshäiriöiden ja päihdeongelmien varhainen toteaminen, hoito ja jatkohoitoon ohjaus sekä seksuaaliterveyttä edistävät palvelut ja suun terveydenhuollon palvelut
- opiskelijan erityisen tuen ja tutkimuksen tarpeen varhainen tunnistaminen ja tarvittaessa tutkimuksiin ja hoitoon ohjaaminen
- Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu myös opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta.

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteet, tehtävät ja sisältö on kirjattu [opiskeluterveydenhuollon oppaaseen 2020](#). Keskeisiä asioita terveyden edistämässä ovat opiskelun alkuvaiheessa tehtävä kattava terveystarkastus, määräaikaisten terveydenhoitajan ja lääkärin tekemät terveystarkastukset ja muut kohdennetut tarkastukset erityisen tuen tarpeessa oleville opiskelijoille. Terveystarkastuksissa huomioidaan tartuntatautilain mukaiset velvoitteet sekä SORA-lainsäädännön tuomat alakohtaiset terveydentilavaatimukset. Asetuksen edellyttämät tarkastukset pyritään hoitamaan siinä oppilaitoksessa, johon opiskelija on otettu opiskelemaan.

[Opiskeluterveydenhuollon opas \(STM 2020\)](#)

[Lukiolaki 629/1998](#)

[Laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998](#)

[Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten](#)

[ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011](#)

[Oppilas - ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013](#)

[Terveydenhuoltolaki 1326/2010](#)

2. Terveystarkastukset

Terveystarkastuksella tarkoitetaan kliinisillä tutkimuksilla tai muilla tarkoituksenmukaisilla ja luotettavilla menetelmillä suoritettua terveydentilan ja työ- ja toimintakyvyn tarkastusta sekä terveyden edistämiseen liittyvää terveyden tilan selvittämistä (Valtioneuvoston asetus 2001). Opiskeluterveydenhuollossa ensimmäisen vuoden terveystarkastuksia voidaan pitää ikäryhmä- tai elämänvaihetarkastuksina ja niiden sisältö muistuttaa paljon työterveyshuollossa tehtävää terveystarkastusta. Keskeisiä periaatteita opiskeluterveydenhuollossa tehtävissä terveystarkastuksissa ovat asiakas- ja voimavaralähtöisyys, yksilöllisyys, opiskelijoiden tasavertaisuus, vapaaehtoisuus, kiireettömyys ja opiskelijan arvostaminen.

Terveystarkastuksessa on selvitettävä tarkastettavan yksilöllisen tarpeen mukaan kasvua, kehitystä ja hyvinvointia haastattelulla, kliinisillä tutkimuksilla ja tarvittaessa muilla menetelmillä. Tarkastettavien toivomukset ja mielipiteet on selvitettävä ja otettava huomioon. Arvio terveydentilasta ja mahdollisesta jatkotutkimuksen, tuen ja hoidon tarpeesta on tehtävä yhdessä tarkastettavan ja tarvittaessa myös huoltajien kanssa.

Lukukauden alussa lukioissa ja ammattioppilaitoksissa opintonsa aloittaville opiskelijoille tiedotetaan opiskeluterveydenhuollon palveluista ja tartuntatautilain mukaisista käytännöistä. Opiskelijoille tiedotetaan myös Siun Soten sähköisistä palveluista ([Miun Palvelut](#)) sekä neuvotaan sähköisen esitietolomakkeen täyttämisen Medinetissä terveystarkastuksien pohjaksi sekä sähköinen ajanvaraus terveystarkastukseen. Tiedotuksessa voi halutessaan apuna käyttää [Opiskeluterveydenhuollon Power Point-esitystä](#), muokkaamalla siihen oman koulusi tiedot. Tarvittaessa voidaan täyttää paperinen [terveyskysely](#), jos sähköistä esitietolomaketta ei voida hyödyntää. Lukiossa tiedotus tapahtuu heti lukuvuoden alussa, käytänteistä sovitaan koulukohtaisesti. Ammattioppilaitokset ovat siirtyneet jatkuvaan hakuun, joten eri aikoina opintonsa aloittavien opiskelijoiden alkuinformoinnin toteutustavoista sovitaan erikseen oppilaitoksen kanssa.

2.1 Terveystarkastus ensimmäisen vuoden opiskelijalle

Opiskelijalle, joka opiskelee lukiossa tai toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa, tehdään terveydenhoitajan tarkastus ensimmäisenä vuonna. Terveystarkastuksen avulla saadaan kokonaiskäsitys opiskelijan terveydestä ja hyvinvoinnista sekä terveysneuvonnalla ohjataan opiskelijaa tekemään terveyttä edistäviä valintoja. Huomiota kiinnitetään opiskelijan elämäntilanteeseen, opiskelumotivaatioon ja terveysriskeihin. Opiskelijan terveydentilaa arvioidaan erityisesti opinnoista selviytymisen kannalta.

Opiskelijoiden terveystarkastukset priorisoidaan terveystarkastuksessa esille tulevien huolien pohjalta. Ensimmäisenä terveystarkastukseen kutsutaan ne opiskelijat, joilla on terveyshuolia, jotka toivovat terveystarkastusta pikaisesti tai ne, joilla on erityisen tuen tarvetta. Jos käytössä on sähköinen terveystarkastus, opiskelija saa sen täytettyään palautetta omasta terveydentilastaan ja hyvinvoinnistaan. Tämän perusteella opiskelijat voivat myös itse varata ajan terveystarkastukseen verkkoajanvarauksen kautta kyselyn täyttämisen jälkeen.

Terveystarkastuksen tavoitteet

- selvittää yhdessä opiskelijan kanssa opiskelijan elämäntilanne, elämäntavat, sosiaaliset verkostot ja opiskelu osana hyvinvoinnin kokonaisuutta
- tukea ja vahvistaa voimavaroja
- havaita elämäntapoihin liittyvät riskit sekä antaa ohjausta ja neuvontaa niiden vähentämiseksi
- arvioida opiskelijan terveydentilaa opinnoista selviytymisen kannalta
- ohjata opiskelija palvelujen piiriin, jos löytyy toimintakykyä uhkaavia tai sitä haittaavia ongelmia
- suunnitella pitkäaikaissairauksien seuranta, hoito ja kuntoutus opiskelun ajaksi
- selvittää erityisopiskelijan tarvitsemat kuntoutus- ja tukitoimet yhdessä oppilaitoksen ja muiden tahojen kanssa (erityisopiskelijalla tarkoitetaan opiskelijaa, jolla on peruskoulussa ollut osittainen tai täydellinen mukautus tai luokkasiirto sekä jatko-opinnoissa erityisopiskelijaksi nimetyt)
- selvittää seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvän terveysneuvonnan tarve
- tiedottaa opiskeluterveydenhuollon tarjoamista palveluista
- kiinnittää huomiota opiskelijan terveydentilan arviointiin ja neuvontaan työssä selviytymisen näkökulmasta sekä opiskelijan terveydentilasta mahdollisesti aiheutuviin terveys- ja turvallisuusriskeihin työpaikalla
- tunnistaa erityistä tukea tarvitsevat ja järjestää heille opiskelun aikana tarvittavat tukitoimet.
- huomioi ammattiopistojen opiskelijoiden kohdalla tartuntatautilain edellyttämät vaatimukset
- ammattioppilaitoksien terveystarkastuksissa on huomioitava myös [tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset](#).

Terveystarkastuksessa tehdään yksilöllisesti tarpeen mukaan perustutkimuksia sekä hyödynnetään haastattelun tukena erilaisia testilomakkeita. Kts. taulukko 1.

TAULUKKO 1

Terveystarkastus ensimmäisen vuoden opiskelijalle			
Kaikille uusille opiskelijoille	Yksilöllisesti tarpeen mukaan		
	Perustutkimukset	Testilomakkeet	Laboratoriotutkimukset
Esitietolomake + ADSUME/AUDIT -sähköinen/ paperinen	Pituus Paino Verenpaine Näkö Väri näkö Kuulo Ryhti	BDI Fagerström SCOFF GAD-7(ahdistuneisuus) SPINN(sos. jännitys) PDSS (paniikkioire) OCI-R(pakko-oire) Nuuskatesti.	Sukupuolitauditestit Painopolun labrat(linkki?) Nielunäyte PVK U-HCG TSH U-HuumLCt U-Huum-O

[Ammatillinen koulutus: hakijan terveydentila ja toimintakyky](#)
[Opetushallituksen tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset](#)

Määräaikaisiin terveystarkastuksiin osallistuminen on vapaaehtoista, mutta poisjäävien opiskelijoiden määrä ja tuen tarve tulee selvittää (VNA 338/2011). Käytännössä tuen tarvetta voidaan selvittää olemalla yhteydessä opiskelijaan. Tapauskohtaisesti voi olla tarpeen tehdä yhteistyötä muiden tahojen kuten oppilaitoksen opiskeluhuollon muiden toimijoiden kanssa. Toimintayksiköihin suositellaan laadittavaksi toimintaohje terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittämiseksi.

Päätoimenpide

OAA50 1. opiskeluvuoden terveystarkastus, toinen aste

2.2 Lääkärintarkastus

Lääkärintarkastus tehdään ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna, jollei sitä ole tehty opiskelijaksi hyväksymisen yhteydessä. Lääkäriin suorittama terveystarkastus tehdään ensimmäisenä opiskeluvuonna seuraavissa tapauksissa:

- erityisopiskelijat (tukitoimien arviointi)
- opiskelijat, joilla on pitkäaikaissairaus
- opiskelijat, joilla on opiskelulinjaan tai tulevaan ammattiin vaikuttavia terveysriskejä (astma, allergiat, ihottumat, kuulovammat, fyysiset rajoitukset, työkykyyn vaikuttava lääkitys yms.)

Lääkärintarkastus tehdään (terveille) miesopiskelijoille kutsuntavuonna ja muille opiskelijoille 1. tai 2. opiskeluvuotena.

Terveysneuvonta kuuluu olennaisena osana jokaiseen lääkäriin tekemään tarkastukseen. Lääkärintarkastuksessa selvitetään nuoren voimavarat ja mahdolliset tuen tarpeet sekä psyykinen ja fyysinen terveydentila. Tarkastuksessa huomioidaan terveystottumukset ja mahdolliset aikaisemmat sairaudet. Terveysneuvonnan painopisteitä ovat mielenterveyden tukeminen, ruokailu- ja liikuntatottumukset, päihteiden käytön ehkäisy ja seksuaaliterveys. Tarvittaessa lääkäri tekee suunnitelman jatkotutkimuksista, tuesta ja hoidosta. Kokonaisarvio opiskelijan terveydestä ja hyvinvoinnista tehdään yhteistyössä opiskelijan ja tarvittaessa hänen perheensä kanssa.

Ammattiin opiskelevien terveystarkastuksissa kiinnitetään huomiota opiskelijan terveydentilan arviointiin ja neuvontaan työssä selviytymisen ja alaan liittyvien terveydellisten vaatimusten ja riskien näkökulmasta. Lisäksi otetaan huomioon työelämää koskevat lait ja säädökset. Opiskelijoille, jotka joutuvat opiskeluaikanaan alttiiksi erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttaville töille, voidaan tehdä tarvittaessa ylimääräisiä tarkastuksia. Tarkastusten sisällöt noudattavat [työterveyshuollon tarkastuksia](#). Työharjoittelujaksoihin liittyviä terveysvaaroja ja niihin liittyvien lisätarkastusten tarvetta voidaan arvioida yhdessä työterveyshuollon kanssa.

Opiskeluterveydenhuollossa voidaan tehdä lausuntoja ja todistuksia asioista, jotka liittyvät opiskeluun tai sairauksista, joilla on vaikutusta opiskelukykyisyyteen, esim. [Nuoren kuntoutusraha](#), sairaslomatoistus koulusta, todistus ulkomaan vaihto-opiskelua varten.

Lääkäri kirjaa ja terveydenhuollolliset ja sairaanhoidolliset käynnit koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lehdelle.

Päätoimenpide

OAA50 Ensimmäisenä opiskeluvuonna tehty terveystarkastus lukion, ammatillisen oppilaitoksen ym. opiskelijalle

OAA51 Toisena opiskeluvuonna tehty terveystarkastus lukion, ammatillisen oppilaitoksen ym. opiskelijalle

OAA52 1. vuoden terv. tarkastus, erit.tarve, toinen aste
 OAA54 2.asteen opiskelijan tarkastus , yksilöllinen tarve
 OAA43 Erityisen tuen tarpeen mukainen käynti

[Nuoren kuntoutusraha \(KELA\)](#)

[Lääkäriin Mediatri-kirjaus ja tilastointi opiskeluterveydenhuollossa](#)

[Terveystarkastukset terveyden sekä työ- ja toimintakyvyn selvittämiseksi](#)

2.3 Asevelvollisten terveystarkastukset

Kutsuntaikäisille tehdään kutsuntalain mukaiset ennakkoterveystarkastukset palveluskelpoisuuden määrittämiseksi kotikunnassa. Siun soten alueella tarkastukset tehdään opiskeluterveydenhuollossa, ja mahdollisuuksien mukaan voidaan tarkastaa myös ulkopaikkakuntalaisia, jos opiskelijalla on vaikeuksia hakeutua oman kotikunnan terveysasemalle. Kutsuntojen ennakkoterveystarkastuksiin sisältyy sekä terveydenhoitajan että lääkärintarkastukset. Terveysdenhoitajan tarkastuksessa kartoitetaan kutsuntaikäisen terveydentilaa, tehdään tarvittavat mittaukset([kts. terveystarkastusohje](#)) ja esitätetään Puolustusvoimien lääkärintarkastuslomake. Asevelvollisen lääkärintarkastus on mahdollisuuksien mukaan samalla asetuksen mukainen lääkärintarkastus 1. -2. vuoden opiskelijalle.

Naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvien sekä uusintatarkastus/erikoisjoukkoihin hakijoiden tarkastukset tehdään terveysasemilla.

[Asevelvollisten terveystarkastukset \(Terveysportti-Lääkäriin käsikirja\)](#)

[Terveystarkastusohje TTO, Sotilaslääketieteen keskus 2012](#)

[Lääkäriin Mediatri-kirjaus ja tilastointi opiskeluterveydenhuollossa](#)

[Puolustusvoimat-Intti edessä](#)

[Naisten vapaaehtoinen asepalvelus](#)

Päätoimenpide

OAA60 Asevelvollisen terveystarkastus

2.4 Maahanmuuttajien terveystarkastukset

[Maahanmuuttajien terveystarkastus \(Terveysportti\)](#)

[Korkean tuberkuloosi-ilmaantuvuuden maat](#)

[Keuhkotuberkuloosin varhainen toteaminen - Ohje maahanmuuttajien terveystarkastuksista \(THL 2017\)](#)

[Ulkomailta tulevan opiskelijan rokotukset](#)

3. Terveysneuvonta

Terveysneuvonta on opiskelijoiden hyvinvoinnin suunnitelmallista tukemista. Lisää terveysneuvonnan tavoitteista, sisällöistä sekä menetelmistä voit lukea alla olevista linkeistä:

[Käypähoito suositukset](#)

[Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta \(Luku 3: terveysneuvonta\)](#)

[Kohtaaminen keskiössä: lapsi- ja nuorilähtöisyys opiskeluhuollon palveluissa \(THL 2019\)](#)

[Motivoiva haastattelu](#)

[Eriytynen tuki \(THL\)](#)

[Terveyskylä](#) on asiantuntijoiden yhdessä potilaiden kanssa tuottama erikoissairaanhoidon julkinen verkkopalvelu, joka tarjoaa tietoa ja tukea kaikille, hoitoa potilaille ja työkaluja ammattilaisille. Terveyskylän eri ”taloja” (mm. mielenterveystalo, nuorten talo, painonhallintatalo) voi hyödyntää opiskelijan ohjaamisessa, sekä kannustaa opiskelijaa niiden avulla myös itsehoitoon, mm. mielenhyvinvointiin [omahoito-oppaiden](#) avulla.

3.1 Rokotukset

Rokotusneuvonnan tavoitteena on antaa riittävästi tietoa opiskelijan rokotuspäätösten tekemiseen. Rokotusten tarve arvioidaan yksilöllisesti. Jos opiskelija on saanut lapsena kansallisen rokotusohjelman mukaiset peruserokotukset, opiskeluaikana tarve voi ilmetä vain jäykkäkouristus- ja kurkkumätä – tehosterokotukselle. Kansallisen rokotusohjelman rokotteet ovat opiskelijalle maksuttomia, muut ovat maksullisia.

[Opiskelijoiden rokotukset \(THL\)](#)

[Sosiaali- ja terveystalouden henkilöstön rokotukset \(THL\)](#)

[Sosiaali- ja terveystalouden henkilöstön rokotukset: Tartuntatautilain 48 pykälän mukaisen suojan arviointi toimintayksikössä](#)

[Sos.- ja terveystalouden henkilöstön rokotuksista usein kysyttyä](#)

3.2 Matkailijoiden terveysneuvonta

[Matkailijan terveysneuvonta](#)

[Malarian ehkäisy](#)

[Fit for Travel](#)

[Ulkoministeriö: matkustaminen](#)

[Suositeltavat ja harkittavat rokotukset maittain \(THL\)](#)

4. Terveyden- ja sairaanhoitopalveluiden järjestäminen

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyy terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen järjestäminen opiskelijoille, mielenterveys- ja päihdetyö sekä seksuaaliterveyden edistäminen. Siun sotessa opiskeluterveydenhuollossa voidaan toteuttaa pienimuotoisesti sairaanhoidollisia palveluja oppilaitoksella. Oppilaitoksessa tapahtuvat vastaanotot ovat opiskelijoille maksuttomia. Suurin osa sairaanhoidollisista palveluista toteutetaan terveysasemilla, jolloin palvelut ovat maksullisia yli 18 vuotiaille. Opiskelijalta perittävät maksut määräytyvät asiakasmaksulain (734/1992) ja -asetuksen (912/1992) mukaisesti.

4.1 Mielenterveys- ja päihdeongelmien varhainen toteaminen, hoito ja jatkohoitoon ohjaus

Koulujen ja oppilaitosten opiskelijahuollossa on kehitetty moniammatillista työskentelyä, jolla voidaan mahdollisimman oikea-aikaisesti auttaa nuoria lähellä opiskeluympäristöä. Moniammatilliseen ryhmään kuuluu terveydenhoitaja, lääkäri, kuraattori, psykologi sekä psykiatrinen sairaanhoitaja. Mikäli oppilashuollon kautta tarjottava tuki ei ole yksin riittävää, ohjataan opiskelija muihin perustason mielenterveys- ja päihdepalveluihin tai erikoissairaanhoitoon.

Terveysneuvonnalla edistetään opiskelijan mielenterveyttä ikävaiheen, elämäntilanteen ja kokemusten mukaisesti tukemalla ihmissuhteita, harrastuksia ja opiskelukykyä sekä puuttamalla aktiivisesti mielenterveyttä uhkaaviin tekijöihin. Tilanteen kartoittamisessa sekä neuvonnassa voi hyödyntää mm. seuraavia haastattelulomakkeita/kyselyjä: [BDI](#), [Fagerström](#), [SCOFF](#), [GAD-7 - ahdistuneisuuskysely](#), [SPINN-sosiaalisen jännittämisen kysely](#), [PDSS-paniikkioirekysely](#), [OCI-R -pakko-oirekysely](#), [Nuuskatesti](#).

Opiskeluterveydenhuollon konsultoivan psykiatrisen sairaanhoitajan toimenkuva:

Tämä ennaltaehkäisevien palvelujen konsultaatiotoiminta on suunnattu henkilöstön tukemiseen koululaisten ja opiskelijoiden mielenterveyteen ja psykososiaaliseen kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Työote on ennaltaehkäisevä, yhteisöjen ja perheiden selviytyvyyttä tukeva. Toiminnalla pyritään lisäämään mielenterveystietoutta, tukemaan paikallista verkostoyhteistyötä sekä vahvistamaan lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta omissa asioissaan. Konsultaatiotoiminnalla täydennetään perustasolla ja opiskeluhuollossa tehtävää monialaista arviointia ja tukitoimien suunnittelua. Jalkautuva psykiatrinen sairaanhoitaja voi osallistua tapauskohtaisesti sovitusti paikallisiin verkostoneuvotteluihin, perhetapaamisiin sekä työpariksi koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimijoille.

Opiskeluhuollon peruspalveluja tukee perustasolla kasvatus- ja perheneuvola, Nuorten tiimi ja yli 18-vuotiaiden kohdalla Miepä palvelut.

[Kiireettömän erikoissairaanhoidon hoidonperusteet](#)

Hoitotakuu edellyttää, että lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa (alle 23-vuotiaat) hoidon tarpeen arvioinnin edellyttämät tutkimukset ja erikoislääkärin arviointi on toteutettava kuudessa viikossa lähetteen saapumisesta. Hoito on järjestettävä kolmessa kuukaudessa hoidon tarpeen toteutamisesta.

Opiskelijan saama hoito erikoissairaanhoidossa ei poista opiskeluterveydenhuollon vastuuta hoidon seurannasta tai yhteistyöstä opiskeluhoollon muiden toimijoiden kanssa. Opiskeluterveydenhuollossa koetaan hyödyllisiksi erilaiset yhdessä tekemisen työtavat, kuten työparityöskentely, yhteisvastaanotto sekä liikkuvat ja konsultatiiviset erityistason tai matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelut.

Miepä HOITOKOORDINAATTORI	013-330 2145(klo 8-15.45).
Nuorisopsykiatrian TEHOAVO	050 5790681 (klo 8-16, pe 8-15)
Aikuispsykiatrian TEHOAVO	013 330 2132 (24/7)
Päivystysapu	116 117
Pohjois-Karjalan Kriisikeskus	013-316 244 (klo 12-16)

[Mielenterveys- ja päihdepalvelut intrassa](#)

[Aikuisen masennuspotilaan hoitoketju](#)

[Nuoren psykiatrisen tutkiminen ja hoitoonohjaus \(Terveysportti\)](#)

[Nuortentiimi](#)(Perheneuvolan yhteydessä toimiva)

[Miepä- palvelut](#)

[Perheneuvoloiden yhteystiedot](#)

[Miepä-palveluiden intra](#)

[Ohjaamo 16-29 -vuotiaille](#)

[Päihdehuolto Siun soten koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja oppilashuollossa](#),[\(Linkki uuteen tulossa\)](#)

Päihdepalvelut

Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien ja lääkärien, mutta myös psykologien ja kuraattoreiden kontaktit opiskelijoiden kanssa tarjoavat mahdollisuuden varhaiselle liialliseen alkoholinkäyttöön puuttumiselle eli mini-interventiolle. [Mini-intervention](#) Hoitohenkilökunnan antaman lyhyen neuvonnan tiedetään ehkäisevän tehokkaasti alkoholiongelmien syntyä. Neuvonnan kohderyhmänä ovat alkoholin riskikäyttäjät, joille ei vielä ole syntynyt varsinaista päihderiippuvuutta. Yksilöllisesti huumeiden käytön mini-interventio vastaa alkoholinkäyttöön puuttumista. Huumeiden ja keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden käytöstä on aktiivisesti kysyttävä vastaanotoilla aivan samoin kuin tupakoinnista ja alkoholinkäytöstä. Opiskeluterveydenhuollossa pyritään ennaltaehkäisevään päihdetyöhön sekä yhteisöllisin että yksilöllisin keinoin. Yksilöllisten terveystapaamisten lisäksi oppilaitoksissa voidaan käyttää yhteisöllisiä ennaltaehkäiseviä keinoja yhdessä koulun oppilashuollon toimijoiden kanssa.

Päihdepalveluihin voidaan ohjata keskitetyn puhelinpalvelun hoitokoordinaattorin kautta. Akuuteissa tilanteissa päihdepäivystys on keskitetty Pohjois-Karjalan keskussairaalan yhteispäivystykseen, jossa on tavoitettavissa päivystävä sairaanhoitajan ilman ajanvarausta joka päivä klo 8-16.

Päivystyksellisissä SORA-lain mukaisissa huumeuseulontatarpeissa hakeudutaan kantakaupungissa keskussairaalan yhteispäivystykseen ja maakunnissa alueen omalle terveysasemalle sairaanhoitajan vastaanotolle tai opiskeluterveydenhoitajan vastaanotolle, jota kautta tehdään huumeuseulopyyntö (U-HuumLCt, 55023).

[Päihdehuolto Siun soten koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja oppilashuollossa, uusi tulossa](#)
[Motivoiva haastattelu](#)
[Mini-interventio](#)
[SORA-lainsäädännön mukainen huumeusainetestaus ja tiedonsaanti \(SiunSoten päihdeohje\)](#)
 (Riverian päihdetoimintaohje löytyy Riverian Intrasta)

4.2 Seksuaaliterveyttä edistävät palvelut

Seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävät palvelut kuuluvat opiskeluterveydenhuoltoon. Palveluihin sisältyy:

- neuvonta raskauden ehkäisystä
- seksuaalisuutta ja parisuhdetta koskeva neuvonta
- hedelmällisyyden edistäminen
- seksuaalisen ja sukupuolisen suuntautumisen tukeminen
- sukupuolitautien ennaltaehkäisy
- seksuaalisuutta loukkaavan häirinnän ja väkivallan ehkäisy

- seksuaaliterveyteen liittyvä muu neuvonta ja tarvittaessa jatkohoitoon ohjaus

Opiskelijan seksuaalista kypsymistä ja kehitystä tukeva neuvonta sisällytetään terveysneuvontaan ja terveystarkastuksiin nuoren kehitysvaihetta vastaavasti. Seksuaalineuvontaa toteutetaan tasa-arvoisesti opiskelijan tarpeen mukaan riippumatta opiskelijan iästä, sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisun moninaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, kulttuuritaustasta tai muista yksilöllisistä ominaisuuksista. Neuvonnassa on tarpeen huomioida nuorten ehkäisyn muuttuvat tarpeet, esimerkiksi eri ehkäisyvälineet ja niiden saatavuus. Painotetaan jokaisen vastuuta ei-toivottujen raskauksien ehkäisyssä sekä seksitautien leviämisen estämisestä.

[Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014–2020](#)

Opiskelijoita, joilla mm. on pulmia omaan seksuaaliseen identiteettiin ja sukupuolen moninaisuuteen liittyen, sairauden tai vammautumisen aiheuttamia seksuaalisuuteen liittyviä ongelmia tai ovat joutuneet seksuaalisen kaltoinkohtelun tai väkivallan uhriksi voidaan ohjata Siun Soten seksuaaliterveyspoliklinikalle. Poliklinikalle tarvitaan lääkärin tai terveydenhoitajan lähete (osoitetaan seksuaaliterveyspoliklinikalle). **Tee itsellesi oma lähete mallipohja tarvitsemaasi kohteeseen.**

[Lähetteet](#)

4.2.1 Sukupuolitaudit

Opiskeluterveydenhuollon palveluihin sisältyy myös sukupuolitautilien ennaltaehkäisy sekä sukupuoliteitse tarttuvien infektioiden riskien huomioiminen. SiunSote tarjoaa kaikille alle 25-vuotiaille ilmaisia kondomeja, joita tarjotaan opiskelijoille vastaanottokäyntien ja seksuaaliterveysneuvonnan yhteydessä. Jaettavat ilmaiset kondomit tilataan opiskeluterveydenhuollon yksikköön hoitotarvikevarastosta.

Opiskelijoille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuutta klamydia- sekä tarvittaessa myös muiden sukupuoliteitse tarttuvien tautien testeihin. Vastaanotolla voidaan tehdä [oirekysely](#), jonka perusteella valitaan oikeat testit hyödyntämällä [Sukupuolitaudit- taulukkoa](#). Opiskelijalle voi ohjata myös [kotiäytteenoton](#). Opiskelijoita voi ohjata täyttämään sukupuolitauti -oirearvion [Omaolo-palvelun](#) kautta. Palvelu ohjaa opiskelijalle oirearvion tuloksen perusteella jatkohoidon, kuten laboratoriolähetteet.

Mahdollisessa klamydiainfektiossa tutkimus, hoito sekä hoitoon määrätty lääkkeet ovat potilaalle tartuntatautilain mukaan maksuttomat. Klamydian hoidossa lääkäri määrittää diagnoosin ja lääkemääräyksen, jonka hoitaja voi antaa. Lääkäri määrää lääkeshoidon Mediatrin Lääkemääräys-otsikon kautta määrääaikaisena tai kerran otettavana lääkkeenä. Kts. [Työohje-Klamydia](#). Klamydiapotilaalle annetaan lääkeshoidon yhteydessä [potilasohje](#) ja sovitaan jatkokontroleista ja seurannasta. Lisäksi varmistetaan, että tartunnan lähde ja muut tartunnan saaneet ohjataan tutkimuksiin ja hoitoon. Kts. [Tartunnan jäljitys](#).

[Ihotautitalo/seksitaudit](#)

[Sukupuolitaudit- näytteenottoajankohdat](#)

[Sukupuolitaudit- taulukko](#)

[Käypähoito: Seksitaudit](#)

[Klamydia/Tippuri kotinäytteenotto-ohje](#)

[Islab: Ohjekirja ja Ajanvaraus](#)

4.2.2 Raskauden ehkäisy

Opiskeluterveydenhuollossa on mahdollista aloittaa nuorelle naiselle hormonaalinen ehkäisy. Opiskeluterveydenhuollossa toimivilta terveydenhoitajilta edellytetään lisäkoulutus hormonaalisen ehkäisyn aloittamiseksi. Ehkäisyn aloituskäyntiä edeltävästi opiskelijaa pyydetään täyttämään Ehkäisyn esitietolomake. Opiskelija voi varata ajan ehkäisyn aloitukseen sähköisesti verkkoajanvarauksen kautta ja täyttää tuolloin esitietolomakkeen Medinetissä. Kontrollikäynti ehkäisyn sopivuudesta toteutetaan 3 kk:den kuluttua ehkäisyn aloituksesta opiskeluterveydenhuollossa, jonka jälkeen kontrollit ohjataan varaamaan perhesuunnitteluneuvolaan. Jos opiskelijalla on sairauksia tai ongelmia, jotka vaikeuttavat ehkäisymenetelmän valintaan, opiskelijasta konsultoidaan koulu/opiskeluterveydenhuollon lääkäriä tai äitiys- ja perhesuunnittelun vastuulääkäri Ulla Korhosta.

[Siun Soten Perhesuunnitteluneuvolat](#)

[Perhesuunnitteluneuvolan toimintaohjeet](#)

[Ehkäisyn hoitopolku](#)

[Seksuaaliterveyspoliklinikka](#)

[Ihotautitalon seksitaudit](#)

[Ohjepankki: lähetteen teko](#)

[Käypähoito: raskauden ehkäisy](#)

4.2.3 Raskauden huomioiminen opiskeluterveydenhuollossa

Raskaana olevien opiskelijoita ohjataan opiskelualaan ja työharjoitteluun liittyvissä asioissa. Tietyt työtilanteet saattavat vaikuttaa haitallisesti sikiönkehitykseen ja raskauden kulkuun. Raskaana olevaa työntekijää ei saa altistaa valtioneuvoston asetuksessa [1335/2004](#) luetellulle kemialliselle, fyysikaaliselle tai biologiselle tekijälle siinä määrin, että siitä on perusteltua syytä olettaa olevan vaaraa sikiön kehitykselle tai raskaudelle. Tästä esimerkkejä ovat säteily, anestesiakaasut, lyijy ja sen johdannaiset, elohopea ja sen johdannaiset, torjunta-aineet, syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat aineet ja ympäristön tupakansavu. Ohessa listaa [vaaratekijöistä, jotka työntekijän tulisi ottaa huomioon eri ammateissa](#). Mainitut ammatit ovat vain esimerkkejä. Riskejä voi löytyä muistakin ammateista.

Työympäristön altisteet raskauden aikana

Jos opiskelija hakeutuu opiskeluhuollon terveydenhoitajan vastaanotolle raskauden tai raskausepäilyn vuoksi terveydenhoitaja ohjaa tarvittaessa raskaustestin teossa, ja arvioi kuukautisanamneesin perusteella alustavasti raskauden kestoa. Opiskelijalle ohjataan [Äitiysneuvolan](#) nettisivut ja yhteystiedot. Opiskelija ohjataan varaamaan aika äitiysneuvolaan raskausviikolle 6-8 tai opiskelijan niin toivoessa, terveydenhoitaja varaa ajan. Terveydenhoitaja antaa ohjausta opiskelijalle sikiön kehitykseen haitallisesti vaikuttavista tekijöistä.

Jos opiskelija päätyy raskauden keskeytykseen, soitetaan hänelle aika terveystieteiden lääkärin vastaanotolle. Ajanvarauksen yhteydessä pyydetään terveysasemaa tekemään lähete tarvittaviin laboratoriotutkimuksiin sekä ohjataan opiskelijaa käymään mahdollisimman pian laboratoriotutkimuksissa näytteenottokeskuksessa. Selvitetään raskauden keskeytyksen jälkeinen tuen tarve.

Jos keskeytyksen hakija on ollut raskaaksi tullessaan alle 18-vuotias ja hoitoon tullessa hänen hyvinvoinnistaan herää huoli, tehdään tarvittaessa lastensuojeluilmoitus. Lastensuojelua voi konsultoida, jos on tilanteessa epävarma. Jos nuori on ollut raskaaksi tullessaan alle 18-vuotias ja on syytä epäillä hänen joutuneen seksuaalirikoksen uhriksi, terveydenhuollon henkilökunnalla on velvollisuus tehdä sekä lastensuojeluilmoitus että rikosilmoitus. Alle 16-vuotiaat keskeytyksestä hakevat tapaavat aina sosiaalityöntekijän, joka arvioi hakijan kokonaistilanteen.

[Alaikäiseen kohdistuvat pahoinpitely- ja seksuaalirikosepäilyt\(LINKKI tulossa\)](#)

[Käypähoito: raskauden keskeytys](#)

4.3 Suun terveydenhuolto

Lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien suun terveystarkastukset tehdään Siun soten suun terveydenhuollon yksikössä vähintään kerran opiskeluaikana. Opiskelijan suun terveydentila tutkitaan kliinisesti, arvioidaan jatkohoidon tarve sekä määritellään yksilöllinen hoitoväli ja hoitosuunnitelma. Opiskelijoille tehtävissä suun tarkastuksissa huomiota kiinnitetään reikiintymisen ja kiinnityskudossairauksien ohella viisaudenhampaitten puhkeamiseen, eroosio-ongelmiin, purentavaivoihin, tupakointiin ja nuuskan käyttöön.

Suun terveystarkastuksiin ei lähetetä erillistä kutsua, vaan opiskelijan tulee itse huolehtia ajanvarauksesta. Opiskelija voi käydä suun terveystarkastuksessa joko opiskelu- tai kotipaikkakunnallaan. Alle 18-vuotiaiden käynnit ovat maksuttomia, ennen täysi-ikää olevien tarkastuksien ajanvarauksesta tulee huolehtia vähintään kuusi kuukautta ennen 18-vuotis syntymäpäivää.

[Puhtaat hampaat](#)

[I love suu](#)

[Vaivaako viisaudenhammas \(KÄYPÄ HOITO\)](#)

4.4. Muut perusterveydenhuollon terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Opiskelijoilla on mahdollisuus hakeutua terveydenhoitajan vastaanotolle terveydenhoitajan läsnäolopäivinä ilman ajanvarausta määriteltynä aikana. Ajanvaraus on lisäksi mahdollista sähköisen ajanvarauksen kautta. Opiskelijat voivat hakeutua myös oman alueen terveysaseman palveluihin. Tapaturma- ja ensiaputilanteissa opiskelijat ohjataan tarvittaessa päivystykseen.

[Terveysasemien yhteystiedot](#)

[Ravitsemusterapia](#)

[Fysioterapia](#)

[Röntgen ja kuvantamispalvelut](#)

5. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä.

Opiskeluhoolto

- sisältää koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhoillon sekä opiskeluhoillon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut
- toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa

[Oppilas - ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013](#)

[Toisella asteella toimien: opas oppilaitoksen opiskeluhooltoryhmälle \(THL 2019\)](#)

5.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoiltona. Sen avulla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Kaikki toimijat oppilaitoksessa osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhuollon toteuttamiseen.

Oppilaitoskohtaisella opiskeluhoitoryhmällä on tärkeä rooli yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelussa ja toteuttamisessa.

5.2 Yksilökohtainen opiskeluhoito

Opiskelijalla on oikeus myös yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon, jolla tarkoitetaan

- koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja
- opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja
- monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan asiantuntijaryhmässä
- erityisoppilaitoksissa järjestettäviä sosiaali- ja terveyspalveluja.

Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut kuuluvat:

- lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa perustutkintokoulutuksessa tai valmentavassa koulutuksessa olevalle opiskelijalle
- ammatillisessa koulutuksessa työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa opiskelevalle
- ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa oleville oppisopimusopiskelijoille

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia ei sovelleta toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa ammatti- ja erikoisammattitutkinto-opiskelijoihin. Näin ollen ko. opiskelijoilla ei ole oikeutta psykologi- ja kuraattoripalveluihin. Tämä koskee myös opiskelijaa, joka suorittaa lukio-opintoja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

5.3 Erityisen tuen tarpeen mukainen terveystarkastus

Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu opiskelijan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä opiskelijan tukeminen ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai -hoitoon ohjaaminen. Erityisen tuen tarve selvitetään aina, kun tulee esiin jokin opiskelijaan liittyvä huoli tai riski. Näin toimitaan erityisesti silloin, kun opiskelijassa, perheessä tai ympäristössä on tekijöitä, jotka voivat vaarantaa tervettä kasvua ja kehitystä. Tuen tarpeen arviointi, järjestäminen ja toteuttaminen edellyttävät usein lisäkäyntejä. Yhteistyötä tehdään muiden toimijoiden, kuten oppilaitoksen muun opiskeluhoollon, lastensuojelun, opiskelijahuollon sekä erikoissairaanhoidon kanssa.

Erityisen tuen tarvetta voivat aiheuttaa:

- [somaattinen pitkäaikaissairaus](#)

- [mielenterveys- ja päihdeongelmat](#)
- [käytöshäiriöt ja kiusaaminen](#)
- [neurologisen kehityksen ongelmat](#)
- [opiskelijaan kohdistunut fyysinen tai psyykinen väkivalta](#)
- [toistuvat tapaturmat](#)
- [toimeentuloon ja elinoloihin liittyvät ongelmat](#)

Lisäksi esimerkiksi äkilliset kriisit, vanhempien tai muiden perheenjäsenten vakavat sairaudet tai mielenterveys- ja päihdeongelmat, sijaishuollon piirissä oleminen, muun lastensuojelun piiriin kuuluminen tai rikosseuraamusten kohteeksi joutuminen voivat aiheuttaa erityisen tuen tarvetta.

OAA43 Erityisen tuen tarpeen mukainen käynti

OAA41 Yksilöllisen tarpeen mukainen terveystarkastus

5.4 Opintojen viivästyminen ja poissaolot

Opintojen viivästyminen voi johtua monista eri seikoista, esimerkiksi motivaation tai rajojen puutteesta, oppimisvaikeuksista, sairaudesta tai huolenpidon puutteesta. Opinnot voivat myös keskeytyä esimerkiksi opiskelijan työelämään siirtymisen, perheen perustamisen tai muun elämäntilanteeseen liittyvän tapahtuman vuoksi. Opintojen viivästyminen ja keskeyttämisen ehkäisyssä opiskeluterveydenhuollon tulee omalta osaltaan kiinnittää huomiota opiskelukykyyn vaikuttaviin tekijöihin, kuten opiskelijan omiin voimavaroihin, terveyteen ja opiskelutaitoihin sekä opiskeluympäristöön ja -yhteisöön. Yhteistyö muiden toimijatahojen sekä moniammatillinen yhteistyö muiden ammattiryhmien kanssa on erityisen tärkeää. Yhteisesti voidaan sopia pelisäännöistä erilaisissa tapauksissa, kuten esimerkiksi selvittämättömissä poissaoloissa ja opintosuoritusten jälkeen jäämisessä.

Opiskeluterveydenhuollossa on tärkeää varhaisen puuttumisen työote, jotta viivästyminen tai keskeytymiseen johtavat ongelmat havaitaan ajoissa. Toistuvat poissaolot saattavat muodostua ongelmaksi varsinkin toisella asteella. Poissaoloihin tai opintojen etenemisongelmiin puuttumista ja selvittämistä varten on syytä sopia koulukohtaiset toimintamallit, joiden ajantasaisuus varmistetaan aina uuden lukuvuoden alkaessa.

Opiskelukykyisyyden luotettavaan arviointiin tarvitaan opiskeluhoollon työntekijöiden asiantuntijuutta/konsultaatioapua, jolla voidaan varmistaa riittävän laaja tilannearvio sekä yhdessä sovitut tukitoimet ja jatkosuunnitelma. Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on tarvittaessa arvioida, onko terveydellistä syytä, joka heikentää opiskelukykyisyyttä. Tarvittaessa kootaan yksilökohtainen moniammatillinen opiskeluhoolloryhmä.

6. Kansainväliset opiskelijat

6.1 Vaihtoon lähtevien ohjaus

Vaihto-oppilaaksi tai ulkomaille työssä oppimaan lähtevän opiskelijan terveysneuvonnan sisältöön kuuluvat rokotusten tarkistaminen ja rokotussuunnitelma, sekä infektioiden ja tartuntatautiennaltaehkäisy kohdemaan vaatimusten mukaisesti. Opiskelijan ohjauksessa ennen opiskeluvaihtoa arvioidaan opiskelijan fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen terveydentila (vaihdon hoitavan organisaation todistus pohja). Selvityksen tarkoituksena on turvata opiskelijalle onnistunut ja turvallinen vaihto. Selvityksen yhteydessä opiskelijaa on hyvä ohjata ja muistuttaa kattavan matkavakuutuksen ottamisesta sekä eurooppalaisesta sairaskorvauskortista.

Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen rokotussuunnitelma ja – aikataulu, jonka mukaan tarvittavat rokotukset annetaan hyvissä ajoin ennen vaihtoon lähtemistä. Opiskelijaa haastatellaan tarvittaessa kotimaahan palaamisen jälkeen, mikäli matkan aikana on ilmennyt ongelmia terveydentilassa. Terveys- ja matkailualan opiskelijoille tehdään tartuntatauditarkastus ja pyydetään opiskelijaa toimittamaan salmonellanäyte, mikäli oireita ilmenee (ripuli, pahoinvointi, kuumeilu). Tarvittaessa otetaan muita laboratorio- ja röntgentutkimuksia.

[Opiskelijoiden rokotukset \(THL\)](#)

[Matkailijan terveysneuvonta](#)

[Malarian ehkäisy](#)

[Fit for Travel](#)

[Ulkoministeriö: matkustaminen](#)

[Suositeltavat ja harkittavat rokotukset maittain \(THL\)](#)

[Usein kysytyä rokotteista \(THL\)](#)

[Eurooppalainen sairaanhoitokortti \(KELA\)](#)

6.2 Vaihtoon tulevien ohjaus

Ulkomaalaisille yli kaksi kuukautta yhtäjaksoisesti opiskeleville vaihto-opiskelijoille tarjotaan terveyspalvelut opiskeluterveydenhuollosta. Lisäksi erittäin korkean tuberkuloosiriskin maista tuleville tehdään tuberkuloosi oirekysely ja tarvittaessa sen pohjalta haastattelu ja tarvittavat kuvantamiset ja lääkärintarkastus. Ulkomailta vaihtoon tänne tuleville terveysalanopiskelijoille tehdään tartuntatauditarkastus ja otetaan tarvittavat laboratorio- ja röntgentutkimukset.

[Opiskelijoiden rokotukset \(THL\)](#)

[Korkean tuberkuloosin ilmaantuvuuden maat \(THL\)](#)

[Opiskelu Suomessa \(Maahanmuuttovirasto\)](#)

[Ulkomailta Suomeen tulevien sairaanhoito Suomessa \(Kela\)](#)

[EU-jäsenmaat \(ulkoasiainministeriö\)](#)

[Terveystarkastuslaki 1326/2010 \(Finlex\)](#)

[Opiskeluterveydenhuolto \(THL\)](#)

[Opintotukilaki 65/1994 \(Finlex\)](#)

[Hoito Suomessa-usein kysyttyä](#)

[Muutto Suomeen opiskelijana](#)

[Tuberkuloosin terveystarkastusohje koskien ulkomaille terveydenhuolto- tai sosiaalialalle töihin tai opiskelemaan lähteviä](#)

[Polioriskimaat](#)

[Maakohtaiset seulottavat taudit \(mm. tuberkuloosi\)](#)

[Työntekijöiden ja opiskelijoiden terveydentilan selvitys, rokotukset](#) ([LINKKI inf.yksikön intran ohjeeseen?](#))

[Health information inquiry for exchange students](#)

[Maahanmuuttajien terveystarkastukset keuhkotuberkuloosin toteamiseksi](#)

7. Digitaaliset palvelut

Opiskeluterveydenhuollossa kannustetaan ja ohjataan opiskelijoita hyödyntämään Siun soten alueen sähköisiä palveluja. Myös ammattilaisen tulee tuntee sähköiset palvelut hyvin, voidakseen ohjata ja neuvoa myös asiakkaita niiden pariin. Siun soten verkkosivuilta löytyvästä [Miunpalvelut](#)-osiosta voi ohjata opiskelijoille mm. seuraavat palvelut:

- Sähköinen esikysely [Medinetissä](#)
- Ajanvaraaminen [sähköisen ajanvarauksen](#) kautta
- [Omakanta](#)
- [Omaolo-palvelu](#)
- [Islab sähköinen ajanvaraus](#)

8. SORA-säädös ja huumausainetestaus

SORA-säädösten (ratkaisuja opiskeluun soveltumattomuuteen) tavoitteena on parantaa koulutuksen ja sen jälkeisen työelämän turvallisuutta ja lisätä koulutuksen ja tutkinnonjärjestäjien mahdollisuutta puuttua opiskelijan soveltumattomuuteen ja häntä koskeviin turvallisuuskysymyksiin. Säädösmuutoksilla pyritään edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta sekä opiskelijan itsensä ja opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta tietyillä aloilla.

[SORA-lainsäädännön toimeenpano terveydenhuollossa \(STM 2015\)](#)

[SORA-lainsäädännön mukainen huumausainetestaus ja tiedonsaanti \(SiunSoten päihdeohje\)](#)

9. Opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) ja asetus neuvolatoiminnasta (338/2011) edellyttää koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin kuuluvan kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastukset kolmen vuoden välein. Oppilaitosten terveydellisten olojen vaatimukset perustuvat [terveydensuojelulakiin](#).

Tarkastus on tehtävä yhteistyössä oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Varsinainen selvitystyö oppilaitoksessa tehdään eri tahojen yhteistyönä. Siihen kuuluu opiskelijoille, henkilökunnalle ja mahdollisesti opiskelijoiden vanhemmille suunnattuja kyselyitä sekä oppilaitoksessa tehtäviä mittauksia (esim. hyvinvointikysely tai ilmapiiribarometri).

Siun soten alueella käytetään opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastuksissa K-asemaa, jonne tallennetaan eri yhteistyötahojen asiakirjat sekä ohjeet. Opiskeluterveydenhuolto on veloitettu seuraamaan tarkastuksessa sovittujen jatkotoimien toteutumista vuosittain. Se ei kuitenkaan ole vastuussa tekemättömistä jatkotoimenpiteistä, jotka on sovittu muiden toimijoiden tehtäväksi.

[Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos. Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen](#)

[Oppilaitosympäristön ja – yhteisön monialainen tarkastaminen](#)

[Oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastus-yhteenveto lomake ja seurantalomake](#)

[Avi:n Koulurakennusten sisäilmasto ongelmien käsittely](#)

10. Kirjaaminen ja tilastointi

Opiskelijan terveydenhoidolliset ja sairaanhoidolliset käynnit oppilaitoksen terveydenhoitajan ja lääkärin luona kirjataan Mediatri-tietojärjestelmään koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kertomukseen. Jos opiskelija ohjataan jatkohoitoon terveysaseman vastaanotolle, terveydenhoitaja kirjaa hoi-pti:lle ; kts yst koulu-opiskeluterveydenhuollon lehti ja kyseinen päivämäärä , mistä teksti löytyy. Lääkäri voi kirjata vastaavan merkinnän väliarviolla YLE-lehdelle.

[Kirjaamisopas, Siun Sote](#)

[Uuden henkilön lisääminen](#)

[Laskutusopas](#)

[Rokotusohje](#)

[Mallikirjaus](#)

[Riskitiedot](#)

[Lähetteet](#)

[THL kirjaamisen ohje](#)

[THL Toimenpideluokitus](#)

[Hilmo 2020](#)

[Hilmo 2019](#)

Hyperlinkit

Lait, suositukset ja oppaat:

[Terveydenhuoltolaki 1326/2010](#)

[Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011](#)

[Oppilas - ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013](#)

[Toisella asteella toimien: opas oppilaitoksen opiskeluhuoltoryhmälle \(THL 2019\)](#)

[Lukiolaki 629/1998](#)

[Laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998](#)

[Tartuntatautilaki 1227/2016](#)

[Opiskeluterveydenhuollon opas \(STM 2020\)](#)

[Mielenterveys- ja päihdetyön menetelmät opiskeluterveydenhuollossa: Opas arviointiin, hoitoon ja käytäntöihin \(THL 2016\)](#)

[Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos, opas ympäristö, ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen, \(THL 2015\)](#)

[Edistä, ehkäise, vaikuta - Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma \(THL 2014–2020\)](#)

[Kansallinen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelma 2018-2025](#)

[Kohtaaminen keskiössä: lapsi- ja nuorilähtöisyys opiskeluhuollon palveluissa \(THL 2019\)](#)

[Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn suositukset, \(STM 2008\)](#)

[Nuorten mielenterveyshäiriöt \(THL 2013\)](#)

[Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa \(Opetushallitus 2018\)](#)

[Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa \(THL 2010\)](#)

[SORA-lainsäädännön toimeenpano terveydenhuollossa \(STM 2015\)](#)

[Turvallinen lääkehoito-opas \(THL 2016\)](#)

Työohjeet

[Maahanmuuttajien terveystarkastukset keuhkotuberkuloosin toteamiseksi](#)

[Klamydia](#)

[Streptokokki A](#)

[Sukupuolitaudit- näytteenottoajankohdat](#)

[Sukupuolitaudit- taulukko](#)

[Syyhy](#)

[Täit](#)

[Päihdehuolto Siun soten koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja oppilashuollossa, \[\\(LINKKI kun uusi tulee\\)\]\(#\)](#)

[Miepä-palveluiden esittely](#)

[Lasten ja nuorten lihavuus- hoitoketju](#)

[Prosessikaaviot 1.vuoden terveystarkastus toisen asteen opiskelijalle + Terveystarkastukseen valmistautuminen](#)

[Infotuntien PP -esitys](#)

Nettisivustot

[Terveyskylä](#)

[Mielenterveystalo](#)

[Nuortentalo](#)

[Ihotautitalo/seksitaudit](#)

[Terveysportti](#)

[Väestöliitto nuoret](#)

[THL: Matkailijan terveysopas](#)

[Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

[Ehkäisyn hoitopolku](#)

[Käypähoito](#)

[Päihteet puheeksi-työkalupakki](#)

[Ohjaamo Joensuu](#)

[Omaolo](#)

[Terveysneuvonta, THL](#)

[I love suu](#)

[Korkean tuberkuloosin ilmaantuvuuden maat \(THL\)](#)

[Opiskelu Suomessa \(Maahanmuuttovirasto\)](#)

[Ulkomailta Suomeen tulevien sairaanhoito Suomessa \(Kela\)](#)

[EU-jäsenmaat \(ulkoasiainministeriö\)](#)

[Opiskeluterveydenhuolto \(THL\)](#)

[Opintotukilaki 65/1994 \(Finlex\)](#)

[Hoito Suomessa-usein kysyttyä](#)

[Muutto Suomeen opiskelijana](#)

[Tuberkuloosin terveystarkastusohje koskien ulkomaille terveydenhuolto- tai sosiaalialalle töihin tai opiskelemaan lähteviä](#)

[Polioriskinmaat](#)

[Maakohtaiset seulottavat taudit \(mm. tuberkuloosi\)](#)

Lomakkeet

[Lähisuhde- ja perheväkivalta](#)

[Marak väkivalta suostumuslomake](#)

Tulostettavat terveystarkastukset

[Esitietolomake 1.luokan tarkastukseen, Lukio/Riveria](#)

[Sos. ja terv.ala](#)

[Elintarvikeala](#)

[SCOFF Syömishäiriöseula](#)

[Fagerström](#)

[Nuuskatesti](#)

[RBDI Mielialakysely](#)

[ADSUME](#)

[AUDIT](#)

[Ehkäisyn esitietolomake](#)

[Opiskeluterveydenhuollon tartuntatautikysely kaikille aloille](#)

Tulostettavat ohjeet opiskelijoille:

[Potilasohje-Klamydia](#)

[Terveysneuvontaohjeita matkailijalle](#)

[Punkki kiinni! Mitä teen?](#)

